

РЕЙТИНГОВЕ ОЦІНЮВАННЯ СВІТОВИХ І ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ У СИСТЕМІ GOOGLE SCHOLAR

Іванова Світлана Миколаївна

кандидат педагогічних наук,
завідувач відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем,
Інститут цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України,
iv69svetlana@gmail.com

Кільченко Алла Віленівна

науковий співробітник відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем,
Інститут цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України,
allavk16@gmail.com

Цифрова трансформація суспільства значно вплинула на освітню і наукову сферу. Тому сьогодні інформаційно-цифрові технології є важливим та потужним допоміжним засобом для підтримки наукових досліджень. Для розв'язання проблеми виділення актуальних і якісних досліджень серед великого масиву наукових даних створено наукометричні міжнародні бази даних, що визначають статистичними методами кількісні та якісні показники вчених, публікацій, закладів і установ, колективів, наукових періодичних видань та ін. [1]. Згідно з чинним вітчизняним законодавством передбачено проведення моніторингу наукових фахових видань України.

За допомогою використання відкритих електронних систем для моніторингу фахових видань освітніх закладів і наукових установ можна відстежувати їх актуальність, ранжування, наукометричні показники, кількість переглядів, завантажень та цитувань електронних версій наукової продукції шляхом аналізу значень показників. Однією з найбільш популярних таких систем є сервіс Google Scholar (Google Академія).

Мета роботи: проаналізувати рейтингове оцінювання світових і вітчизняних наукових періодичних видань галузі суспільних та педагогічних наук, що індексуються у системі Google Scholar (GS).

Міжнародна наукометрична база даних GS як складова частина пошукової системи Google являє собою набір інструментів, за допомогою яких можна вести простий і розширений пошук й цитувати наукові відомості, а також розраховувати наукометричні показники авторів і наукових видань, визначати найбільш авторитетні, створювати рейтинги та ін.

Показовими та корисними для оцінювання науково-педагогічної діяльності є рейтинги наукових видань у сервісі GS. Ця система містить *розділ Scholar Metrics*, в якому використана функція побудови топ 100 списку провідних наукових журналів в 11 мовних групах [2]. Критерієм формування списку є:

- *індекс Гірша (h5-index)* журналу для статей, що були опубліковані за останні 5 повних років. h5-індекс дорівнює h, якщо кожна зі статей h, опублікованих у 2016-2020 рр., була процитована принаймні h разів.
- *Медіана h5* – медіана кількості цитувань публікацій, що входять до h5-індексу, за допомогою якої наукові видання можна сортувати за окремими науково-дослідними галузями, що розраховані за останні 5 років.

Сервіс GS пропонує рейтинг топ 100 світових провідних наукових видань, що мають найвищий h5-index в 11-ти мовних групах (https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=top_venues&hl=uk&vq=uk).

Відповідно до рейтингу україномовного сегмента наукових видань GS станом на квітень 2022 р. (рис.1) найбільший індекс Гірша має електронне наукове фахове видання "*Інформаційні технології і засоби навчання*" (далі – *Фахове видання*), h5-index якого дорівнює 22. *Фахове видання* внесено до "Переліку наукових фахових видань України" категорії А.

Високий рейтинг *Фахового видання* досягнуто завдяки якісному контенту та його високому рівню, а також включенню метаданих статей до більш ніж 20 світових та вітчизняних наукометричних і реферативних систем [3], серед яких WoS (США), Google Академія (США), OUCI (Україна), Index Copernicus (Польща), Directory of Open Access Journals (Швеція) та ін.

Кількість публікацій у фахових виданнях, що індексуються GS, є одним з критеріїв оцінювання успішності наукової діяльності українських учених [4].

українська ▾		
Публікація	Індекс h5	Медіана h5
1. Інформаційні технології і засоби навчання	22	30
2. Молодий вчений	19	22
3. Інвестиції: практика та досвід	18	31
4. Економіка АПК	17	23
5. Економіка та держава	16	24
6. Економіка України	15	20
7. Бізнес Інформ	15	19
8. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство	15	19
9. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії	14	24
10. Міжнародний науковий журнал Інтернаука	13	25

Рис. 1. Рейтинг топ 100 провідних українськомовних наукових періодичних вітчизняних видань, що мають найвищий h5-index в GS

Система GS є засобом для представлення використання результатів науково-педагогічних досліджень за допомогою показника цитування наукових публікацій. Таким чином можна визначити ранжування статей *Фахового видання* за 2016-2020 рр. (рис. 2).

Інформаційні технології і засоби навчання			
Індекс h5:22		Медіана h5:30	
Назва / Автор	Посилання	Рік	
Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів КП Бугайчук Інформаційні технології і засоби навчання, 1-18	69	2016	
Enhancing English language learners' motivation through online games NV Iaremko Інформаційні технології і засоби навчання, 126-133	47	2017	
The conceptual basis of the university cloud-based learning and research environment formation and development in view of the open science priorities VY Vykov, MP Shyshkina Інформаційні технології і засоби навчання, 1-19	43	2018	
Educational networking: human view to cyber defense OY Vugov Інформаційні технології і засоби навчання, 144-156	41	2016	
Використання електронних систем відкритого доступу для інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень ОМ Спирін, АВ Яцишин, СМ Іванова, АВ Кільченко, ЛА Лупаренко Інформаційні технології і засоби навчання, 136-174	35	2016	

Рис. 2. Ранжування статей Фахового видання за 2016-2020 рр.

Представлені в системі GS дані дають можливість провести порівняльний аналіз індексу Гірша українських і зарубіжних наукових видань. У табл. 1 наведено перелік журналів різних мовних груп, що мають найвищий індекс Гірша у своєму сегменті.

Показник індексу Гірша провідних наукових журналів 11 мовних груп

№ п/п	Мовна група	Назва журналу	h-index
1.	Англійська мова	Nature	414
2.	Португальська мова	Ciência & Saúde Coletiva	61
3.	Російська мова	Молодой ученый	53
4.	Іспанська мова	El Profesional de la Información	42
5.	Індонезійська мова	Jurnal Administrasi Bisnis	35
6.	Німецька мова	Bundesgesundheitsblatt-Gesundheitsforschung-Gesundheitsschutz	25
7.	Українська мова	Інформаційні технології і засоби навчання	22
8.	Французька мова	Cahiers Agricultures	16
9.	Польська мова	Medycyna Pracy	15
10.	Корейська мова	한국콘텐츠학회논문지	15
11.	Японська мова	情報処理学会論文誌	13

Одним з критеріїв порівняння – це абсолютна величина індексу Гірша провідного журналу в мовній групі за версією GS. Найвищий індекс Гірша в англійській групі журналів має авторитетне британське видання *Nature*, *h5-index* якого становить 414. Максимально високий показник видання пояснюється безперечною авторитетністю журналу та універсальною мовною платформою (англійська мова), яка є однією з найбільш часто вживаних мов у світі. Зазначені показники провідних наукових видань інших мовних груп більш рівні й не мають великої різниці між собою. Вітчизняне *Фахове видання* посідає 7-у сходинку та має вищий індекс Гірша, ніж популярні наукові зарубіжні журнали: французькі, польські, корейські та японські.

Висновки. Враховуючи те, що міжнародна система GS індексує значну кількість наукових видань і визнана світовою спільнотою як одна з провідних

наукометричних баз даних, її статистику можна вважати певною й об'єктивною. За допомогою цього сервісу науковці можуть переглядати рейтинги топ 100 світових наукових журналів за найбільш цитованими публікаціями різними мовами та обирати найбільш популярні видання для пошуку необхідної наукової інформації й публікації власних матеріалів.

Отже, глобальність індексування наукових видань, що індексуються у GS з отриманням наукометричних показників, дозволяє отримати об'єктивне оцінювання та перелік найбільш авторитетних наукових видань для публікації в них наукових робіт. Сервіс GS є офіційне визнанням як в зарубіжних країнах, так і в Україні.

Список використаних джерел

1. Спирін О. М., Іванова С. М., Кільченко А. В., Новицька Т. Л. Використання наукометричних баз даних і систем вебаналітики для моніторингу електронних наукових фахових видань. Інформаційні технології в освіті. Херсон, 2020. № 45. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/723135>.
2. Іванова С. М., Кільченко А. В. Використання рейтингового оцінювання системи Google Scholar у науковій діяльності. *Інформаційні технології в освіті, науці й техніці* (ІТОНТ-2020): матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 21-23 трав. 2020 р. Черкаси: ЧДТУ, 2020. С. 96-97. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/720730>.
3. Інформаційні технології і засоби навчання: вебсайт. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/indexing>.
4. Влох Р. О. Система оцінки українських фахових видань. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. К.: Академперіодика, 2008. Вип. 1. С. 57-94. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/27302>.